נו: ר"ן הנודר מן הירק פרק שביעי נדרים רש"י

מידי דהוה אמטה המיוחדת לכלים דתניא [א]אם היתה מטה המיוחדת לכלים אין צריך לכפותה אלא אי קשיא הא קשיא דתניא רשב"ג אומר [ב]דרגש מתיר קרביטיו והוא נופל מאליו ואי דרגש ערסא דגדא הוא קרביטין מי אית ליה כי אתא רבין אמר שאילתיה להההוא מרבנן ורב תחליפא בר מערבא שמיה דהוה שכיח בשוקא דצלעי ואמר לי מאי דרגש ערסא דצלא איתמר איזהו מטה ואיזהו דרגש אמר רבי ירמיה מטה מסרגין אותה על גבה דרגש מסרגין אותו מגופו מיתיבי [ג]כלי עץ מאימתי מקבלין טומאה [ד]המטה והעריסה [ה]משישופם בעור הדג ואי מטה מסתרגת על גבה למה לי שיפת עור הדג אלא הא והא מגופן מטה אעולי ואפוקי בבזיני דרגש אעולי ואפוקי באבקתא[ו] א"ר יעקב בר אחא אמר רבי [ז]מטה שנקליטיה יוצאין וזוקפה ודיו א"ר יעקב בר אידי אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כרשב"ג: **מתני'** [ח]הנודר מן העיר [ט]מותר ליכנס לתחומה של עיר ואסור ליכנס לעיבורה [י]אבל הנודר מן הבית אסור מן האגף ולפנים: **גמ'** מנלן דעיבורא דמתא כמתא דמי א"ר יוחנן דאמר קרא [יא]ויהי בהיות יהושע ביריחו וגו' מאי ביריחו אילימא ביריחו ממש והכתיב [יב]ויריחו סוגרת ומסוגרת אלא ש"מ בעיבורה אימא אפי' בתחומה הא כתיב בתחומה [יג]ומדותם מחוץ לעיר: הנודר מן הבית אינו אסור אלא מן האגף ולפנים: אבל מן האגף ולחוץ לא מתיב רב מרי [יד]ויצא הכהן מן הבית [טו]יכול ילך לביתו ויסגיר ת"ל [יא]אל פתח הבית אי אל פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר תלמוד לומר מן הבית עד שיצא מן הבית כולו הא כיצד עומד בצד המשקוף ויסגיר ומנין שאם הלך לביתו והסגיר או שעמד תחת השקוף והסגיר שהסגירו מוסגר ת"ל [יא]והסגיר את הבית מכל מקום שאני גבי בית דכתיב מן הבית עד שיצא מן הבית כולו:

מתני'

מתיר קרביטיו דהיינו גולותיו בימי אבלו: **קרביטין מי אית ליה.** הרי כשאר מטות הוא עשוי: **כשוקא דצלעי. ערסא דצלא.** מטה של עור ותולין לזעות בשפת העור סביב לנטותו עוונין הלזעות בארוכות המטה וכשמתירין אותן נופל מאליו והן הן קרביטיו וכדי שלא יתקלקל העור בגלגלות הקרקע שלא היו לאשי כרעיו גבוהין מקרוגו למעלה אמר תנא קמא דאינו כופהו וקאמר [טז]ר"ג דמתיר קרביטיו והוא נופל: **מטה מסרגין אותה על גבה.** החבלים מרביצים על ארוכות המטה: **דרגש מסרגים אותו מגופו.** שם נקבים בארוכותיו ותוחבים בהן לאשי לזעות המלויות בעור ושונין ואין מרביצין הלזעות ע"ג ארוכות המטה: **והעריסה.** ערסת מיעוקות: **משישופם בעור הדג.** כדי להחליק הארוכות ליפותן: **למה לי שיפת עור דג.** והרי מכוסות הן תמיד בראשי החבלים המסורגין על גבי המטה: **אעולי ואפוקי בבזיני.** בנקבים של ארוכות מבלים ומוציא לאש הנבל: **באבקתא.** גולגלות תלויות בנקבי ארוכותיו והן מבלים לאשי לזעות המלויות בשפת העור: **שנקליטיה יוצאין.** נקליטין בי פלים ארוכים ומטמידין אותן בחמצע דופני המטה, אחד מראשותיה ואחד מרגלותיה ומפולגין הן בראשותיהן ומניחין קנה מזה לזה ועליו פורסין הכילה, ויש שמחברין אותן נקליטין למטה והיינו יוצאין, שמחוברין ויוצאין מן המטה ואין יכול לכפותה מפני נקליטיה זוקפה. על מראשותיה או על מרגלותיה וארוכותיה למעלה ודיו (שם כ.). זוקפה. ויזקף הנקליטין ויפורס הכנד עליה ודיו, אלא הוי לאשיה לעיבה הוחלא והכנד עליה וכבפייה דמיא (ראש"י בשם). **יכול ילך לביתו ויסגיר.** יכול יהא לו רשות ליכנס לתוך ביתו ולחזור ולסגור הדלת, לא נמי על ידי חבל תרוך כגון שהיה ביתו סמוך לשם (חולין יז.). תחת המשקוף. מפסן העליון (שם).

פירוש הרא"ש

מידי דהוה אמטה מיוחדת לכלים. והא דאמרינן שכופין כל המטות הייט מטות המיוחדות לשכיבה ולישיבה: דרגש מתיר קרביטיו. גולגלות שהוא קשור בה: בשוקא [כ"א דגלדאי] דצלעי. דלעניים הנקיטים כמגלחת עור: ערסא דצלא. מטה של עור ולפי שהעור מתקלקל בגגנו בארץ פעורוהו מכפיה: מסרגין אותה על גבה. על גב הארוכות: מסרגין אותו מתוכו. מתחבין בארוכות המטה: משישופם בעור הדג. להחליקם ולא נעמדה מלאכתם לקבל טומאה: למה לי שיפת עור הדג. והלא הארוכות מכוסות בקרביי המטה: אעולי ואפוקי בבזיני. בנקבי הארוכותיו והם מכניסין לאשי הלזעות בארוכות: שנקליטיה יוצאין. עץ יוצא מאמצע המטה לי מראשותיה ואחד מרגלותיה והן בנוהין ומתפין עץ אחרון על שניהן ופורסין עליו סדין לאהל על המטה ואינם קטועין כמטה ואם יש מטה שנקליטיה יוצאין מגופה וקטועין כה ואין יכול לכפותה מפני אותן נקליטין זוקפה על גדה ודיו: מתני' ואסור ליכנס לעיבורה. שכנים אמה וכיריס שנתנים אותם עיבור לעיר ומכסה והלאה מוקדין מתוס שמת: מן האגף ולפנים. ממקום הנפת הלגת: נב' הבתים ובורותם מחוץ לעיר. אלמא מתוס כעיר מיקרי מחוץ לעיר: יכול ילך לביתו ויסגיר. על ידי חבל אחרון לא על ידי שלוח: ת"ל אל פתח אי אל פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר. דהיינו מן האגף ולחוץ אלמא קרינן ביה פתח הבית:

עין משפט נר מצוה

יח א ב מיי' פ"ה מהל' אבל הל' יח:
יט ג מיי' פ"ה מהלכות כלים הלכה ח:
כ ד מיי' פ"ה מהל' אבל הלכה יח:
בא ה מיי' פ"ט מהל' נדרים הלכה טז טוש"ע י"ד סימן רז סעיף כט:
בב ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף ל:
בג ז מיי' פי"ד מהלכות טומאת צרעת הלי ה:

מוסף רש"י

מתיר קרביטיו. כימי אבלו. קרביטין, גולגלות (שבת דרין כ.). קרביטין מי אית ליה. הלא כשאר מטות עושין אותה מטה (שם). ערסא דצלא. מטה של עור ותולין לזעות בשפת העור סביב, וכשרוצין לנטותו עונין הלזעות בארוכות המטה וכשמתירין אותה הוא נופל ואין הן קרביטין ומה הוא לכפותו שלא יתקלקל העור בגלגלות הקרקע, שלא היו לאשי כרעיו גבוהין מסיותו למעלה, ותקמר ת"ק ואוקמו על דוכן הכרעים וארוכותיו למעלה, ואמר ליה רבן שמעון מתיר קרביטין והוא נופל (שם). שנקליטיה יוצאין. נקליטין שני פלים ארוכים ומטמידין אותן בחמצע דופני המטה, אחד מראשותיה ואחד מרגלותיה ומפולגין הן בראשותיהן ומניחין קנה מזה לזה ועליו פורסין הכילה, ויש שמחברין אותן נקליטין למטה והייט יוצאין, שמחוברין ויוצאין מן המטה ואין יכול לכפותה מפני נקליטיה, זוקפה. על מראשותיה או על מרגלותיה וארוכותיה למעלה ודיו (שם כ.). זוקפה. ויזקף הנקליטין ויפורס הכנד עליה ודיו, אלא הוי לאשיה לעיבה הוחלא והכנד עליה וכבפייה דמיא (ראש"י בשם). **יכול ילך לביתו ויסגיר.** יכול יהא לו רשות ליכנס לתוך ביתו ולחזור ולסגור הדלת, לא נמי על ידי חבל תרוך כגון שהיה ביתו סמוך לשם (חולין יז.). תחת המשקוף. מפסן העליון (שם).

מסורת הש"ס

(א) מהלכות כ: כלים פרק"ז מ"ח, (ב) [עי' תוס' חולין כה. ד"ה לכפותה], (ג) מהלכות כ: [ע"ש] מ"ק ס. [ע"ש], (ד) [פי' הר"ן על משנה זו מתמלא בע"ח], (ה) נגעים פי"ב מ"ו ב"ר פרשה מצורע חולין י:, (ו) ל"ל רשב"ג,

תורה אור השלם

1. וְיָהִי בְּזִדּוֹת יְהוֹשֻׁעַ בִּירִיחוֹ וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה אִישׁ עֹמֵד לְנֶגְדּוֹ וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ אַתָּה אִם לְצָרֵינוּ:
יהושע ה יג
2. וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת וּמְסֻגֶּרֶת מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא:
יהושע ו א
3. וּמִדְּתָם מֵחוּץ לָעִיר אֶת פְּאַת קֵדְמָה אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְאֶת פְּאַת נֶגֶב אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְאֶת פְּאַת יָם אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְאֶת פְּאַת צָפוֹן אַלְפַּיִם בָּאַמָּה וְהָעִיר בְּתוֹךְ זֶה יִהְיֶה לָהֶם מִגְרְשֵׁי הֶעָרִים:
במדבר לה ה
4. וַיֵּצֵא הַכֹּהֵן מִן הַבַּיִת אֶל פֶּתַח הַבָּיִת וְהִסְגִּיר אֶת הַבַּיִת שִׁבְעַת יָמִים:
ויקרא יד לח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה המיוחדת וכו' לכפותה הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה רבן שמעון ג"כ אומר דרגש אין צריך וכו' מתיר קרביטיו והיא נופלת הס"ד ואח"כ ל"ל ד"ה קרביטין לולאות שבו ואח"כ ד"ה קרביטין מי אית ליה וכו' לעולם הס"ד ואח"כ מ"ה מסרגין וכו' ומרגלותיו הס"ד ואח"כ מ"ה מגופו שאותם עצים נקוטים ומכניסים: (ג) ד"ה הא וכו' מגופן הס"ד ואח"כ מ"ה עיולי ואפוקי בבזיני שמכניסין כל"ל: (ד) ד"ה הלכה כר' שמעון ב"ג דאמר:

תוספות

דרגש מתיר קרביטיו והעור נופל. קרביטיו לולאות שמחוברין במטה וקשורין בעור: **ערסא דצלא.** מטה של עור ותולין לזעות בשפת העור סביב וכשרוצין לנטותו עונין הלזעות בארוכות המטה וכשמתירין אותה הוא נופל והם הן קרביטיו: מטה מסרגין הסירוגין על גבה על הארוכות הלכך כשנופלין אותו הסירוגין נכוסים ואין יכולין לשב עליו: דרגש סירוגין מבפנים. תחת הארוכות הלכך כי נמי כופהו הוא נמוך ליכב

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com